

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA 1990 – 2008 metais

KRONIKA

1990

1990-03-11 Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba (Atkuriamasis Seimas), reikšdama Tautos valią, nutarė ir iškilmingai paskelbė, kad yra atstatomas 1940 m. svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė. Tą dieną išleistas ir įstatymas, nustatęs, jog visos buvusios Lietuvos SSR sąjunginio-respublikinio pavaldumo ministerijos tampa pavaldžios tik Lietuvos Respublikai.

1990-03-23 Pirmosios LR vyriausybės ministrė pirmininkė Kazimiera Danutė Prunskienė AT pateikė Marijono Misiukonio kandidatūrą. Nuo 1984 m. jis buvo LSSR vidaus reikalų ministro pavaduotojas, nuo 1989 m. – vidaus reikalų ministras. Deputatams pateikus kandidatui klausimus paaiškėjo, kad Misiukonis dar studijuodamas teisę Vilniaus universitete pradėjo dirbti ir 22 metus dirbo LSSR Valstybės saugumo organuose, buvo skyriaus viršininkas. Nepaisant deputatų abejonių, ar dirbant minėtuose organuose duota priesaika Sovietų Sąjungai nebesaisto kandidato, dauguma balsų (67 iš 103 dalyvavusių) Misiukonis buvo patvirtintas pirmuoju LR vidaus reikalų ministru.

1990-04-11 kartu su kitais vyriausybės nariais pirmasis VRM vadovas prisiekė Lietuvos Respublikai. Misiukonio vadovaujama VRM darbą pradėjo buvusiose LSSR VRM patalpose Vilniuje, J. Janonio gatvėje (dabar Šventaragio g.). Dar svarstant jo kandidatūrą Misiukonis nuramino ankstesnės VRM darbuotojus, kad jie, būdami kvalifikuoti specialistai, daugiausia teisininkai, neliks be darbo ir, kad atkurtoje Lietuvoje galės dirbti eidami tardytojų, kriminalinės paieškos darbuotojų arba ekspertų kriminalistų pareigas.

1990-04-28 Siekdama, kad būtų sukurta tautinė kvalifikuotų milicijos (policijos) darbuotojų rengimo sistema, Vyriausybė nutarė nuo 1990 m. rugsėjo 1 d. iš reorganizuotų SSRS VRM Minsko aukštosios mokyklos Vilniaus fakulteto, Kauno specialiosios vidurinės milicijos mokyklos, Vilniaus specialiosios vidurinės J. Bartašiūno mokyklos bei VRM mokymo centro įsteigti Vilniaus milicijos (policijos) akademiją.

1990-05-17 Vyriausybė priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos ministerijų pagrindinių funkcijų“. Numatyta, kad VRM įgyvendins valstybės politiką kovos su nusikalstamumu, viešosios tvarkos ir visuomenės rimties srityse. Tam VRM turėjo organizuoti ir vykdyti kovą su nusikaltimais ir teisėtvarkos pažeidimais. Ministerija taip pat buvo įpareigota organizuoti bausmių atlikimą laisvės atėmimo ir kitose vietose; rūpintis išdavimu pasų bei kitų dokumentų, reikalingų išvykoms į užsienį; prižiūrėti, kad būtų laikomasi Spaudos ir kitų masinės informacijos priemonių įstatymo.

1990-05-29 Siekdama gerinti priešgaisrinės apsaugos darbą ir užtikrinti, kad deramai būtų organizuoti pirminiai gelbėjimo darbai įvykus avarijoms, gaivalinėms nelaimėms ar katastrofoms, Vyriausybė nutarė įsteigti Priešgaisrinės apsaugos departamentą prie VRM. Iki tol prie VRM veikusi Priešgaisrinė apsaugos valdyba buvo panaikinta.

1990-12-06 AT posėdyje buvo pristatytas ketvirtasis Policijos įstatymo projektas, kurio autorius – Krašto apsaugos ir vidaus reikalų nuolatinės komisijos pirmininkas, deputatas Zigmantas Vaišvila. Šio projekto svarstymas buvo ypatingas tuo, jog pirmą kartą jis baigėsi rezultatyviai – AT priėmė kai kuriuos įstatyminius straipsnius.

1990-12-11 AT pirmininko pavaduotojas Kazimieras Motieka pasirašė galutinai priimtą Policijos įstatymą. Apibrėždamas policijos veikimo sritį įstatymas numatė nusikaltimų bei kitokių teisės pažeidimų prevenciją, atskleidimą ir tyrimą; viešosios tvarkos, visuomeninės rimties bei saugumo, piliečių teisių, laisvių ir turto apsaugą; taip pat pagal kompetenciją ir aplinkos apsaugą. Policijos funkcijoms buvo priskirta ir esmo saugumo priežiūra bei neatidėliotinos ir kitokios socialinės pagalbos gyventojams teikimas. Policijos veikla turėjo būti grindžiama demokratijos, humanizmo, teisėtumo, socialinio teisingumo, viešumo bei profesinės paslapties, taip pat vienvaldiškumo ir kolegialumo derinimo principais. Policijoje įstatymiškai buvo uždrausta politinių partijų bei judėjimų veikla. Vieningai policijos sistemai vadovauti turėjo VRM Policijos departamentas. Respublikinė teisėsaugos tarnyba apjungė kriminalinės, transporto, kelių bei viešosios policijos poskyrius, užtikrinančius tvarką regionuose, o savivaldybių policijos padaliniai turėjo vykdyti teisėtvarkos pažeidimo prevenciją, atlikti kvotą ir užtikrinti visuomeninę rimtį bei piliečių teisių ir teisėtų interesų apsaugą konkrečios savivaldybės ribose. Pradėdami eiti pareigas ir vienos, ir kitos kategorijos policijos pareigūnai turėjo

duoti priesaiką Lietuvos valstybei, o jau vėliau, vykdydami tarnybines pareigas – dėvėti LR Vyriausybės patvirtintą uniformą su atitinkamo tipo skiriamaisiais ženklais. Tą dieną AT taip pat priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos policijos įstatymo įsigaliojimo“, kur greta kitko buvo numatyta VRM milicijos struktūrų reorganizacijai LR policijos struktūras. 1990–1991 m. laikotarpiu policijos etatų padaugėjo nuo 7 416 iki 13 562.

1991

1991-01-08 Pakilus kainoms, vadinamųjų „sajunginio pavaldumo įmonių“ darbuotojai prie AT susirinko arba buvo suvežti į mitingą, kartu mėgindami išiveržti į AT rūmus. Dar prieš parą apie tokių įvykių galimybę buvo informuota ir VRM vadovybė. Tačiau įvykių dieną, pasak 1991 m. vasario 27 d. AT uždarame posėdyje pateiktą įvykių tyrusios komisijos išvadą, VRM vadovybė taip ir nesugebėjo prie AT rūmų nukreipti pakankamai policininkų, idant sutramdytų minios smurtinius veiksmus ir užtikrintų, kad ji nepatektų į AT rūmų kiemelį.

1991-01-12 AT pirmininkas Vytautas Landsbergis informavo parlamentą apie SSRS vadovybės nurodymą okupacinėms jėgoms Lietuvoje sutriuškinti teisėsaugos sistemą, vidaus reikalų struktūrą bei policiją. „Visai nenustebčiau“, – sakė Landsbergis, – „jeigu būtų puolama Vidaus reikalų ministerija ir jeigu prie kokios nors apsišaukėliškos Burokevičiaus ar Giedraičio grupės būtų kuriama kokia nors sovietinė milicija su atvežtais arba dalimi vietinių žmonių.“

1991-01-30 Ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius pasirašė potvarkį, įpareigojusį pervadinti LR vidaus reikalų organus – miliciją – į LR policijos įstaigas. Ligtoliniai vidaus reikalų skyriai nuo šiol imti vadinti miestų ir rajonų policijos komisariatais. Tai visų pirma turėjo atsispindėti tų komisariatų iškabose, antspauduose, spauduose bei dokumentuose. Tą pat dieną, siekdama stiprinti kovą su nusikalstamumu bei viešosios tvarkos apsaugą ypatingomis sąlygomis, LR Vyriausybė nutarė sudaryti VRM viešosios policijos specialios paskirties dalinį, dislokuotą Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Iki kovo 15 d. VRM buvo įpareigota patvirtinti šio dalinio nuostatus ir nedelsiant pradėti komplektuoti jo darbuotojus.

1991-02-26 AT posėdyje buvo pritarta Petro Liuberto kandidatūrai į LR policijos generalinio komisaro postą. Liubertas tapo pirmuoju Lietuvos policijos generaliniu komisaru, o jam suteiktos pareigos sykiu prilygo ir VR ministro pavaduotojo pareigoms.

1991-03-29 AT priėmė įstatymą dėl 1991 m. valstybės biudžeto. Kartu su Priešgaisrinės apsaugos departamentu VRM buvo numatyta 205 646 000 rublių dotacija.

1991-05-06 VRM Tardymo valdyba reorganizuota į Tardymo departamentą prie VRM. Prie miestų bei rajonų policijos komisariatų buvo įkurti Tardymo departamento teritoriniai padaliniai (valdybos, skyriai, poskyriai). Departamento vadovo pareigas ėjo pulkininkas Justinas Vasiliauskas.

1991-05-31 Ministro pirmininko nutarimu buvo patvirtinti VRM nuostatai, pakeitę ligi tol vis dar galiojusius 1973 m. patvirtintus LSSR VRM nuostatus. VRM buvo apibrėžta kaip LR vykdomosios valdžios organas, kuriam vadovaujantis ministras asmeniškai turėjo atsakyti už ministerijai pavestų funkcijų vykdymą. Ministrą galėjo skirti ir atleisti LR AT ministro pirmininko teikimu. Svarbiausieji VRM uždaviniai buvo užtikrinti viešąją tvarką ir saugumą; organizuoti ir vykdyti kovą su nusikaltimais bei kitais teisėtvarkos pažeidimais; užtikrinti piliečių, įmonių, įstaigų ir organizacijų teisių, teisėtų interesų bei turto apsaugą; teikti skubią paramą asmenims, nukentėjusiems nuo nelaimingų atsitikimų ir teisėtvarkos pažeidimų, taip pat atsidūrusiems viešose vietose pagalbos reikalingiems asmenims; organizuoti pataisos darbų įstaigų darbą; vykdyti kelių eismo saugumo priežiūrą; vadovauti valstybinei priešgaisrinei apsaugai; užtikrinti, kad būtų vykdomi LR pilietybės, emigracijos ir imigracijos tvarką nustatantys įstatymai ir kiti normatyviniai aktai, pasų nuostatai, užsienio piliečių bei asmenų be pilietybės buvimo Lietuvoje taisyklės; prižiūrėti, kad būtų laikomasi LR spaudos ir kitų masinės informacijos priemonių įstatymo ir normatyvinių aktų, reglamentuojančių veiklą šioje srityje, reikalavimų; organizuoti ministerijos vidaus tarnybos dalinius; rūpintis deramu darbo ir poilsio sąlygų sudarymu ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų bei organizacijų darbuotojams, taip pat kadru rengimu; diegti savo veikloje mokslo ir technikos pažangą. Nuostatuose taip pat buvo pabrėžta, jog VRM sudaroma kolegija, sudaryta iš ministro, jo pavaduotojų bei ministerijos ir jos reguliavimo sferai priskirtų specifinės paskirties valstybinių įmonių ir jai pavaldžių įstaigų bei organizacijų darbuotojų. Kolegija turėjo svarstyti svarbiausius ministerijos veiklos klausimus.

1991-06-28 Vyriausybė patvirtino pirmuosius VRM Policijos departamento nuostatus. Svarbiausiems policijos uždaviniams įgyvendinti Policijos departamento sistemoje numatyta sudaryti kriminalinės policijos, viešosios policijos, kelių policijos, transporto policijos, savivaldybių policijos valdybos bei kitus valdymo funkciją užtikrinančius struktūrinius padalinius. Vyriausybė, gavusi išankstinį AT pritarimą, turėjo pagrindinę teisę skirti ar atleisti Policijos departamento vadovą – generalinį komisarą, kuris sykiu turėjo eiti ir vidaus reikalų ministro pavaduotojo pareigas.

1991-07-29 Vyriausybės nutarimu buvo patvirtintas Tarnybos vidaus reikalų sistemoje statusas. Statutas nustatė policijos ir kitų vidaus tarnybos pareigūnų priėmimo į tarnybą, papildomų reikalavimų, paskyrimo į pareigas, laipsnių

suteikimo, priesaikos priėmimo, perkėlimo į kitas pareigas, atestavimo, atostogų suteikimo, atleidimo iš tarnybos tvarką, o taip pat – pareigūnų teises, pareigas ir drausminę atsakomybę.

1991-07-31 Lietuvos Medininkų pasienyje SSRS represinės struktūros sukėlė išpuolį, per kurį žuvo keturi policijos pareigūnai – Juozas Janonis, Algirdas Kazlauskas, Algimantas Juozakas, Mindaugas Balavakas bei trys Muitinės departamento darbuotojai – Antanas Musteikis, Stanislovas Orłavičius ir Ričardas Rabavičius. Vienintelis gyvas liko sunkiai sužalotas muitininkas Tomas Šernas. Reaguodama į išpuolį, Vyriausybė išleido potvarkį dėl sugriežtinto pasienio kontrolės režimo įvedimo. VRM buvo įpareigota muitinių postų apsaugai suformuoti sustiprintas mobilias grupes, komplektuodama jas savanoriškumo principu iš geriausių policijos pareigūnų. Šias policijos grupes VRM turėjo aprūpinti ginklais, apsaugos, ryšių bei kitomis priemonėmis, kurios buvo būtinos darbui ypatingomis sąlygomis.

1991-08-01 Vyriausybės potvarkiu Marijonas Misiukonis, pačiam prašant, buvo atleistas iš laikinai einamų ministro pareigų. Laikinais vykdyti atsistatydinusio ministro pareigas buvo patikėta VRM Policijos departamento generaliniam komisarui, ministro pirmajam pavaduotojui Liubertui. Tačiau pats ministro postas liko neužimtas.

1991-08-02 Vyriausybė patvirtino Lietuvos policijos pareigūnų uniformas – tamsiai mėlynai žalios spalvos paradinius, išveginčius ir kasdieninius kostiumus – bei skiriamuosius ženklus. Policijos uniforminiu ženklu buvo priimtas Lietuvos valstybės herbas, įkomponuotas sidabro spalvos aštuonkampėje žvaigždėje, virš kurios puikavosi įrašas „Policija“.

1991-10-02 Pirmą kartą atkūrus nepriklausomybę buvo švenčiama policijos profesinė šventė, sutampanti su religine švente – Angelo sargo diena. Tą dieną Vilniaus Arkikatedroje buvo pašventinta ir Lietuvos policijos vėliava bei prie VRM Kultūros ir sporto rūmų (Vilniuje, Žirmūnų g.) atidarytas memorialinis skveras Lietuvos policijos pareigūnams, atidavusiems gyvybę dėl žmonių ramybės. Skvere buvo atidengtas paminklinis akmuo – aukuras bei pasodinti ažuolai.

1991-10-18 VR ministro įsakymu, vykdamas Vyriausybės nutarimą, buvo įkurtas Vidaus tarnybos I pulkas. Kartu buvo patvirtintas ir pulko personalo sąrašas, kurį sudarė 2 065 etatai, iš jų: karininkų – 137; liktinių puskarininkų – 470; tikrosios tarnybos puskarininkų ir eilinių – 1376; specialistų – 6; tarnautojų – 5; darbininkų – 71. Pulko vadu paskirtas vidaus tarnybos pulkininkas Sergejus Madalovas. Pulkas turėjo saugoti ir konvojuoti nuteistuosius bei palaikyti viešąją tvarką ekstremalių situacijų atveju.

1991-10-26 Siekdama sudaryti geresnes darbo sąlygas miestų ir rajonų policijos komisariatams, vyriausybė jiems perdavė buvusias SSSR KGB padalinio Lietuvoje patalpas su jose esančiais baldais ir kitomis materialinėmis vertybėmis.

1991-11-19 AT nutarimu buvo patvirtinta antrasis VR ministras Petras Valiukas. Ligi tol Valiukas dirbo Molėtų rajono vidaus reikalų skyriaus viršininko pavaduotoju, vėliau ėjo Zarasų bei Marijampolės vidaus reikalų skyrių viršininko pareigas, nuo 1991 m. tapo „Aro“ rinktinės vadu, o neseniai buvo pradėjęs eiti Kauno policijos komisarų pareigas. AT posėdyje pristatydamas savo tikslus Valiukas pabrėžė negailestingą kovą su nusikalstamu pasauliu, kad maksimaliai būtų apsaugotas Lietuvos piliečių turtas, o nusikaltėliai atsakyti pagal įstatymą. Nusikalstamumo augimas tuo metu Lietuvoje sudarė 22%, o per paskutinius dešimt mėnesių iš įvykdytų 37 000 nusikaltimų išaiškinta tebuvo vos apie 20. Valiukas kalbėjo ir apie kitonišką policininką – kultūringą bei išsilavinusį, kurį žmonės galėtų laikyti savo gynėju.

1991-11-29 Vyriausybė priėmė nutarimą dėl valstybinės valdžios, valstybės valdymo ir teisėsaugos organų vadovų bei kitiems pareigūnams skirtos darbo apmokėjimo tvarkos keitimo. Nuo šiol už atliktą tarnybą buvo numatyta minimali mėnesinė alga bei priedai. Pareigūnai, tiesiogiai dalyvaujantys likviduojant pavojingas situacijas dabar galėjo gauti iki 3 mėnesių dydžio tarnybinio atlyginimo priedą, o už ypač pavojingų nusikaltėlių grupių nustatymą ir likvidavimą jiems galėjo būti išmokėtos vienkartinės neriboto dydžio išmokos.

1991-11-30 Iš dalies pakeitus VRM Policijos departamento nuostatus greitojo reagavimo rinktinė „Aras“ tapo tiesiogiai pavaldi VR ministrui. Nuo šiol ši rinktinė turėjo būti dislokuojama ne tik Vilniuje, Kaune bei Klaipėdoje, bet ir Šiauliuose bei Panevėžyje.

1991-11-30 Vyriausybės nutarimu buvo įsteigtas Tarptautinėje kriminalinės policijos organizacijos (Interpolo) Lietuvos nacionalinis biuras. Lietuva tapo 158-ąja šios organizacijos nare. Pirmuoju biuro vadovu buvo paskirtas Policijos departamento kriminalinės policijos vyriausiosios valdybos vyr. komisaras Aurelijus Racevičius.

1992

1992-01-15 VR ministro pareigas einančio Valiuko įsakymu buvo likviduoti kovos su organizuotu nusikalstamumu padaliniai.

1992-01-20 Pasų skyriuje buvo išrašyti ir išduoti pirmieji LR piliečių pasai. Jie buvo įteikti sportininkams Vidai Vencienei, Kazimierai Strolienei, Ričardui Panavui ir kitiems, vykstantiems dalyvauti Kalgario (Kanada) žiemos olimpinėse žaidynėse.

1992-01-31 Patvirtinti nauji VRM Policijos departamento nuostatai. Tai sąlygojo Interpolo Lietuvos nacionalinio biuro įsteigimas bei VRM sistema reorganizacija. Greta 1990-12-11 Policijos įstatymu ir ankstesniais nuostatais numatytų uždavinių Policijos departamentas dar buvo įpareigotas vykdyti ir Interpolo organizacijos priimtus nutarimus bei sprendimus, taip pat – prisidėti prie šios organizacijos kovos su nusikalstamumu tarptautiniu mastu bei keistis reikiama informacija ir ją kaupti. Naujieji nuostatai išplėtė Policijos departamento veikimo ribas: jis įgavo teisę iš visų įmonių, įstaigų bei organizacijų gauti informaciją, tikrinti, kaip vykdomi įstatymai, vyriausybės nutarimai bei VR ministro įsakymai. Siekdamas policijos pareigūnų tobulėjimo, departamentas turėjo užmegzti ir palaikyti profesinius ryšius su atitinkamomis kitų šalių institucijomis bei tarptautinėmis organizacijomis.

1992-04-20 Pasirašytos pirmosios tarptautinės LR VRM sutartys – su Estijos VRM bei su Latvijos VRM. Šiose dvipusėse sutartyse buvo numatytas bendradarbiavimas dėl teisinės pagalbos konkrečiose baudžiamosiose bylose bei ieškant dingusiųjų bei žinios žmonių. Pasirašytos sutartys kitos šalies policininkams suteikė galimybę neatlyginamai naudotis kriminalistinių įstaigų ir kartotekų duomenimis, keistis teisine, moksline, specialia literatūra, informacija kovos su nusikalstamumu bei eismo saugumo klausimais.

1992-07-21 Kilus Vyriausybės krizei, aikštėje prie parlamento rūmų įvyko Darbininkų sąjungos ir Sąjūdžio Kauno tarybos organizuotas audringas mitingas, kurio metu kai kurie deputatai buvo apmėtyti skardinėmis su geltonu skysčiu (spėjama iš kiaušinių), skėčiais, grumstais ir smėliu. Viešąją tvarką stengėsi užtikrinti policininkai į darbą einančius deputatus gynė ir saugojo sudarydami žiedą, nors maištaujančios minios ir patys buvo apstumdyti. Jėga prieš mitinguotojus panaudota nebuvo.

1992-07-24 Įkurta VRM Atskiroji aviacijos tarnyba, kuri nuo 2000 m. sausio tapo Valstybės sienos apsaugos tarnybos struktūriniu padaliniu.

1992-09-15 Vilniaus mieste dislokuoto vidaus tarnybos I pulko 2-ojo bataliono pagrindu buvo įkurtas Vidaus tarnybos II pulkas, kuriam vadovauti 09-28 paskirtas pulk. Stanislovas Stančikas, vienas iš liūdnei pagarsėjusio 1988-09-28 „bananų baltaus“ Katedros aikštėje organizatorių.

1992-12-11 Penktosios Vyriausybės ministro pirmininko Bronislovo Lubio teikimu, Laikiniai einantis Respublikos Prezidento pareigas Algirdas Mykolas Brazauskas VR ministru paskyrė Volgogrado aukštesniąją tardymo mokyklą baigusį, buvusį Šiaulių policijos komisariato vyresnįjį komisarą Romasį Vaitekūną.

1993

1993-01-12 Siekiant užtikrinti valstybinių įstaigų ir užsienio šalių atstovybių apsaugą buvo reorganizuota VRM viešosios policijos apsaugos rinktinė „Skydas“, iš jos sudarant du atskirus padalinius – Policijos departamento Apsaugos policijos valdybos rinktinę „Skydas“ bei Policijos departamento Viešosios policijos valdybos užsienio šalių atstovybių apsaugos rinktinę „Vytis“.

1993-02-23 VR ministro Vaitekūno įsakymu VRM Vyriausioji kriminalinės policijos valdyba buvo padalinta į penkis savarankiškas įstaigas – Organizuoto nusikalstamumo ir kriminalinių procesų tyrimo; Ypatingų nusikaltimų tyrimo; Kriminalinės paieškos; Ekonominių nusikaltimų tyrimo bei Operatyvinės tarnybos valdybos, kurių gretose buvo iš naujo sukurti kovos su organizuotunusikalstamumu padaliniai.

1993-05-18 Reorganizavus AT Apsaugos skyrių buvo sudarytas Respublikos Prezidento, Seimo Pirmininko, Ministro Pirmininko ir oficialių svečių apsaugos (Vadovybės apsaugos). Pertvarkytas departamentas buvo prijungtas prie VRM ir pagal kompetenciją turėjo užtikrinti asmenų, atitinkamų pastatų apsaugą.

1993-06-15 VR ministro įsakymu vidaus tarnybos II pulke buvo įsteigta 148 etatų policijos kuopa, kurios pareigūnai, siekdami užtikrinti viešąją tvarką, nuolat turėjo patruliuoti Vilniaus mieste. Dalis šios kuopos pareigūnų analogiškam tikslui buvo komandiruoti į Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio ir Alytaus miestus bei Vilniaus, Mažeikių ir Šilutės rajonus, kuriuose ilgainiui žymiai sumažėjo nusikaltimų, įvykdytų viešose vietose bei imta daugiau sulaukyti asmenų, įtariamų padarius nusikaltimą ir pažeidusių administracinę teisę.

1994

1994-06-28 Sukurta nauja policijos rūšis – Pasienio policijos departamento prie VRM padaliniai. Jie turėjo užtikrinti Lietuvos sienų režimą ir atliktiteisėtvarkos pažeidimų prevenciją, o taip pat – valstybės sienų sargybą ir priežiūrą bei pagal kompetenciją reguliuoti pasienio incidentus, atlikti operatyvinę paiešką bei kvotą dėl valstybės sienų režimo

pažeidimų. Valstybės sienų apsaugą pasienio policija turėjo vykdyti šalies sausumoje ir teritoriniuose vandenyse, o oro erdvė buvo palikta Krašto apsaugos ministerijai.

1994-07-12 Seimas pritarė ministro pirmininko Adolfo Šleževičiaus pateiktai Vyriausybės programai. Teisėsaugos sistemoje vyriausybė įsipareigojo ir toliau vykdyti Ekonominių nusikaltimų prevenciją ir kontrolę, Nusikaltimų asmeninei (privatinei) nuosavybei kontrolę bei Liudytojų ir nukentėjusiųjų apsaugos nuo nusikalstamo poveikio programą.

1994-07-18 Vyriausybės nutarimu Krašto apsaugos ministerijos Valstybės sienos apsaugos tarnyba buvo reorganizuota į Pasienio policijos departamentą prie VRM. Šio departamento svarbiausia funkcija – valstybės sienų apsauga. Agresijos atveju pasienio policija buvo įpareigota vykdyti pradinę valstybės sienų gynybą. 2001 m. Pasienio policijos departamentas buvo pavadintas Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie VRM.

1994-10-24 Antruoju Lietuvos policijos generaliniu komisaru tapo buvęs Policijos departamento Kriminalinės policijos valdybos vyresnysis komisaras, o paskyrimo metu į atsargą jau išėjęs Jonas Liaudanskas.

1995

1995-01-05 Vyriausybės nutarimu antrą kartą po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo buvo patvirtinti VRM nuostatai. Svarbiausi VRM uždaviniai: užtikrinti viešąją tvarką ir asmens saugumą; kovoti su nusikaltimais ir kitais teisėtvarkos pažeidimais, organizuoti šį darbą; garantuoti LR valstybės sienos apsaugą sausumoje ir teritoriniuose vandenyse; užtikrinti Prezidento, Seimo Pirmininko, Ministro Pirmininko, oficialių svečių apsaugą, taip pat su šio darbo atlikimu susijusių pastatų apsaugą; garantuoti asmenų, įmonių, įstaigų bei organizacijų teisių, teisėtų interesų bei turto apsaugą; teikti skubią pagalbą nukentėjusiems nuo nelaimingų atsitikimų ir teisėtvarkos pažeidimų, taip pat atsidūrusiems viešosiose vietose pagalbos reikalingiems asmenims; organizuoti pataisos darbų įstaigų ir socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigų veiklą; pagal savo kompetenciją įgyvendinti valstybės politiką eismo saugumo srityje; vadovauti valstybinei priešgaisrinei apsaugai ir vykdyti pirminius gelbėjimo darbus; vykdyti valstybinį migracijos reguliavimą, įgyvendinti LR pilietybės įstatymo ir LR piliečio paso nuostatų reikalavimus, kontroliuoti užsieniečių buvimo Lietuvos Respublikoje teisėtumą. VR ministras ir toliau išliko asmeniškai atsakingas už vidaus reikalų valdymą, tik nuo šiol jį skirti ar atleisti iš pareigų pagal LR Konstituciją teisę įgavo Respublikos Prezidentas Ministro Pirmininko teikimu. VRM kolegija imta vadinama ministro patariamąja institucija.

1995-05-23 VR struktūros pradėjo operaciją „Automobilis“, kurioje dalyvavo 2630 įvairių policijos rūšių pareigūnų. Buvo patikrintos 30 079 transporto priemonės, išaiškinti 69 nusikaltimai, sulaikyta 60 įtariamų įvairiais nusikaltimais asmenų, sulaikyti 33 vogti automobiliai, patikrinta 161 automobilių pardavimo aikštelė, 400 remonto įmonių, 104 stovėjimo aikštelės. Panevėžio rajone trims įmonėms buvo anuliuoti leidimai verstis prekyba automobiliais.

1995-07-01 Pagal etatų skaičių VRM sistemoje turėjo dirbti 19 073 policijos pareigūnai, tačiau 2 057 iš šių pareigū buvo laisvos. Gausiausia tuo metu buvo savivaldybių policija, kur turėjo dirbti 4102 pareigūnai, bet neužimti buvo 496 etatai. Viešojoje policijoje iš 3 197 pareigūnų etatų neužimti buvo 498, daugiausia patrulių tarnyboje. Kriminalinėje policijoje iš 3 073 laisvi liko 309 etatai, o štai kelių policijoje iš 1 624 etatų – tik 95. Apsaugos policijoje iš 1918 etatų neužimti liko 176, Tardymo departamente – iš 642 etatų 62. Atskleidžiant bei tiriant nusikaltimus tuo metu tiesiogiai dirbo apie 2 000 kriminalinės policijos pareigūnų, kuriems talkino 580 tardytojų bei apie 1 700 savivaldybių policijos kvotėjų, apylinkės ir nepilnamečių reikalų inspektorių.

1996

1996-02-08 Prezidento dekretu iš einamų pareigų buvo atleistas ministras pirmininkas Šleževičius. Lemiami premjero atleidimo priežastis buvo jo asmeninio indėlio atsiėmimas iš banko prieš pat Lietuvos bankus ištikusią krizę. VRM šiame ministro pirmininko ir vyriausybės atstatydinimo procese taip pat sulaukė kaltinimų, jog ji leido nebaudžiamai savintis iš bankų svetimus pinigus. Kita vertus, tuo metu dar nebuvo įsigaliojusi Komercinių bankų įstatymų pataisa, įpareigojanti juos savo iniciatyva ir nedelsiant informuoti teisėsaugos institucijas apie banko klientus, piktybiškai nevykdančius įsipareigojimų bankui, o be to – teikti teisėsaugos pareigūnams medžiagą, būtiną norint patraukti atsakomybėn paskolą paėmusius ar su jos panaudojimu susijusius asmenis.

1996-02-23 Septintosios vyriausybės vadovo Lauryno Mindaugo Stankevičiaus teikimu buvo patvirtintas ketvirtas VR ministras technikos mokslų daktaras Virgilijus Vladislovas Bulovas. Jo vadovaujama VRM buvo patikėta parengti nusikaltimų ir teisės pažeidimų prevencijos, tarnybinių paslapčių bei policijos rėmėjų įstatymų projektus, o taip pat – apsaugos nuo nusikalstamo poveikio nuostatus. Atsižvelgiant į tuometines gyvenimo aplinkybes iš VRM ir toliau buvo reikalaujama kovoti su organizuotu nusikalstamumu, prisidėti užtikrinant, kad stabiliai dirbtų bankai, kad laiku būtų gražinti gyventojams visi indėliai bei stiprinti teisinės ir administracinės kovos su kontrabanda priemones.

1996-03-19 Policijos generalinio komisaro Liaudansko įsakymu buvo patvirtinti transporto policijos nuostatai. Transporto policijos valdyba imta traktuoti kaip Policijos departamento struktūrinis padalinys, vadovaujantis padaliniais, vykdančiais kriminalinės ir viešosios policijos funkcijas geležinkelio, oro ir vandens transporto linijose bei šioms susisiekimo tarnyboms priklausančiose teritorijose.

1996-06-04 Ministras Bulovas pasirašė VRM bendradarbiavimo sutartį su Tarptautinės migracijos policijos vystymo centro (ICMPD) direktoriumi Jonas'u Vidgrenu. Vienas pagrindinių sutarties tikslų – padėti Lietuvai integruotis į Europos struktūras, sprendžiančias legalių ir nelegalių pabėgėlių problemas. Sutartis VRM įpareigojo teikti Centrai informaciją apie pabėgėlius bei valstybės sienos kontrolės stiprinimą.

1996-06-12 Vykdydami Vyriausybės nutarimą „Dėl LR policijos pareigūnų dalyvavimo JT tarptautinių specialiųjų policijos pajėgų (UNIPTF) misijoje Bosnijoje ir Hercegovinoje bei Rytų Slavonijoje“ į Zagrebą išvyko devyni VR sistemos pareigūnai. Šie pirmieji savanoriai Kroatijoje, Rytų Slavonijos sektoriuje turėjo atstovauti Lietuvai, kuri taip prisidėjo įgyvendinant Deitono taikos susitarimą dėl karo pabaigos buvusioje Jugoslavijos teritorijoje.

1996-07-01 VR sistemoje buvo 28 179 etatai, iš kurių 19 385 priklausė policijai. Policijos pareigūnų skaičius per paskutinius 5 metus išaugo 41%. Gausiausiai policija tuo metu buvo sutelkta Palangos mieste, kur vienam policininkui teko 168 gyventojai, o mažiausias policininkų tankis buvo Vilkaviškio rajone, kur vienam pareigūnui teko 440 gyventojų. VR sistemoje tuo metu taip pat buvo vykdomas etatų persikirstymas, kuomet išryškėjo didėjantis policijos valdininkų ir mažėjantis eilinių policininkų skaičius, taip pat gausėjantys kriminalinės, o mažėjantys savivaldybių policijos rodikliai.

1996-12-04 Aštuntosios vyriausybės vadovo Vagnoriaus teikimu prezidentas Brazauskas penktuoju VR ministru paskyrė VU teisės mokslus baigusį, Vidmantą Žiemelį. Jam buvo pavesta organizuoti ministerijos darbą kovos su organizuotu nusikalstamumu ir korupcijos srityse, bet jau remiantis naujais įstatymais bei teisės aktais, atitinkančiais ES reikalavimus.

1996-12-10 VR ministro įsakymu buvo įsteigtas Užsieniečių registravimo centras. Sulaikytiems užsieniečiams laikyti bei prieglobsčio prašytojams apgyvendinti skirta įstaiga buvo įkurta Pabradėje, Pasienio policijos departamento prie VRM Greitojo reagavimo bataliono dislokacijos vietoje.

1997

1997-01-14 Trečiuoju Lietuvos policijos generaliniu komisaru tapo iki tol Generalinės prokuratūros valstybinio kaltinimo skyriaus prokuroru dirbęs Kęstutis Šalkauskas.

1997-02-04 Vyriausybės nutarimu įsteigtas Mokesčių policijos departamentas prie VRM. Mokesčių policijai iškelti uždaviniai išaiškinti ir tirti finansinius nusikaltimus bei teisės pažeidimus; vykdyti tokio pobūdžio nusikaltimų ir teisės pažeidimų prevenciją; įgyvendinti priemones, leidžiančias išieškoti mokesčius; tirti mokesčių administratorių bei Valstybinio socialinio draudimo fondo įstaigų darbuotojų piktnaudžiavimo tarnyba, tarnybos įgaliojimų viršijimo, pareigų neatlikimo, kitus nusikaltimus ir teisės pažeidimus, susijusius su mokesčiais bei valstybinio socialinio draudimo įmokomis. Pirmuoju departamento vadovu paskirtas vyriausiasis komisaras Stanislovas Juocevičius.

1997-02-18 Kovai su organizuotu nusikalstamumu, korupcija ir nusikaltimais valstybės tarnybai Vyriausybė nutarė įsteigti Specialiųjų tyrimų tarnybą (STT) prie VRM. Pirmuoju STT vadovu paskirtas Valentinas Junokas. STT sudarė atskiri padaliniai, įstatymų nustatyta tvarka turėję vykdyti operatyvinę veiklą, atlikti kvotą ir parengtinį tardymą dėl nusikalstamų susivienijimų (organizuotų grupių) rengiamų ar padarytų nusikaltimų valstybės tarnybai bei užkirsti kelią korupcijai. STT turėjo rinkti, analizuoti, klasifikuoti, o prireikus – perduoti VR sistemos padaliniais bei suinteresuotoms tarnyboms operatyvinę ir kitą informaciją apie nusikalstamus susivienijimus, jų organizatorius bei narius, taip pat – žinias apie rengiančius ar padariusius nusikaltimus valstybės tarnybai ar susijusius su nusikalstamo susivienijimo veikla valstybės pareigūnus. STT taip pat turėjo numatyti priemones gautai informacijai realizuoti; tirti nusikalstamų susivienijimo narių, asmenų, susijusių su nusikalstamo susivienijimo veikla, padarytus nusikaltimus bei nusižengimus tarnybai; atlikti kvotą ir parengti tardymą tokio pobūdžio baudžiamosiose bylose; imtis priemonių analogiškų nusikaltimų prevencijai.

1997-05-29 Ministro Žiemelio įsakymu buvo pradėtas reorganizuoti VRM centrinis aparatas. Sumažinus etatų skaičių, ministerijoje iš 536 darbuotojų liko 226.

1997-12-03 Vyriausybė priėmė nutarimą, kuriuo pritarta Lietuvos policijos reformos metmenims. Numatomos reformos turėjo iš pagrindų pakeisti policijos organizaciją ir valdymą, veiklos metodus, vaidmenį visuomenėje bei santykius su kitomis teisėsaugos sistemos dalimis. Siekiant atitikti demokratinį Europos valstybių standartus, reforma turėjo demilitarizuoti ir restruktūrizuoti VR struktūrą. Ilgainiui turėjo būti sukurta savarankiška savivaldybių policija. Nuo šiol policijos veikla turėjo tapti socialiai orientuota, pagrįsta ne vien įstatymo reikalavimų vykdymu bei nusikaltimų

atskleidimu, bet ir rūpinimusi gyventojų saugumu bei jų turto apsauga. Tam tikslui policija turėjo glaudžiai bendradarbiauti su visuomene, stengdamasi išsiaiškinti jos poreikius ir lūkesčius.

1998

1998-01-13 pasirašytas JT ir LR Vyriausybės tarpusavio supratimo memorandumas „Dėl dalyvavimo Jungtinių Tautų nuolatinės parengties sistemoje“. Lietuva išpareigojo disponuoti 20 nuolat parengtų policininkų, pasiruošusių išvykti į JT policijos misiją per 30 dienų nuo jos prašymo. 1999 m. rugpjūtį buvo suformuota pirma LR policijos 10 pareigūnų grupė, kurie išvyko į taikos palaikymo misiją Kosovo provincijoje, Jugoslavijos Federacinėje respublikoje.

1998-05-21 Atsistatydinus VR ministrui Žiemeliui, prezidentas Valdas Adamkus, kol bus paskirtas naujas ministras, laikinai šias pareigas eiti paskyrė teisingumo ministrą Vytautą Pakalniškį (g. 1944).

1998-05-22 Aštuntosios vyriausybės vadovo Gedimino Vagnoriaus teikimu ir Prezidento dekretu šeštuoju VR ministru paskirtas VU teisės mokslus baigęs, buvęs LR Konstitucinio Teismo teisėjas, o vėliau – ministro pirmininko aparato konsultantas valstybės ir žmogaus teisių klausimais Stasys Šedbaras.

1998-05-25 Siekdama gerinti priešgaisrinės apsaugos darbuotojų parengimą ir propaguoti priešgaisrines žinias šalyje VRM paskelbė įsakymą dėl Ugniagesių rengimo centro įsteigimo ir nuostatų bei etatų patvirtinimo. Ugniagesių rengimo centras įsikūrė Vilniuje, R. Jankausko gatvėje. Svarbiausiomis šio centro užduotimis buvo rengti įvairių kategorijų priešgaisrinės apsaugos specialistus; kelti priešgaisrinės apsaugos pareigūnų ir kitų organizacijų darbuotojų, atsakingą už priešgaisrinę saugą, kvalifikaciją; rengti ugniagesių gelbėtojų parengimo bei jų kvalifikacijos kėlimo ir testavimo metodikas, mokymo priemones ir kitus leidinius; skleisti priešgaisrinės saugos žinias.

1998-07-01 Ketvirtuoju Lietuvos policijos generaliniu komisaru paskirtas daugiau kaip 20 metų VR sistemoje dirbęs, VRM teisėtumo inspekcijai bei Migracijos departamentui vadovavęs Edvardas Gružas.

1998-08-06 Vyriausybės nutarimu, trečią kartą po Nepriklausomybės paskelbimo buvo patvirtinti VRM nuostatai. Svarbiausiais VRM uždaviniais ir toliau išliko viešosios tvarkos bei asmenų saugumo užtikrinimas. Kiek pakito VRM darbo organizavimo sąlygos – ministras, vadovaudamas jam pavestai VR sričiai, tapo atskaitingas LR Seimui, Respublikos Prezidentui ir tiesiogiai pavaldus Ministrui Pirmininkui. Šiuose nuostatuose taip pat buvo apribotos ir pavaduojančiojo ministro funkcijos.

1998-10-14 VR ministro Šedbaro įsaku buvo įsteigtas vienkartinis VRM atminimo ženklas už nuopelnus teisėtvarkai „Vidaus reikalų ministerijai 80 metų“. Vienkartine serija šių ženklų išleista 300 vienetų.

1999

1999-01-07 Priešgaisrinės apsaugos departamentas prie VRM reorganizuotas į Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie VRM. Būdamas nuolatinės parengties šis departamentas turėjo vadovauti Valstybinei priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai – gaisrų gesinimui, žmonių paieškai ir gelbėjimui bei skubiam iškeldinimui iš ekstremalių situacijų židinių, o taip pat – teikti įstatymo nustatyto masto pirmąją medicinos pagalbą.

1999-01-30 Šiaulių miesto savivaldybės salėje įvyko VR sistemos darbuotojų Respublikinės profesinės sąjungos steigiamasis susirinkimas. Organizacijos pirmininku tapo Šiaulių pasienio policijos rinktinės Profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas Juozas Antanaitis.

1999-03-10 Siekdama užtikrinti patikimą Klaipėdos valstybinio jūrų uosto ir jame esančių muitinės prižiūrimų zonų apsaugą, vyriausybė pavadė VRM iki tų metų balandžio 1 d. skirti policijos padalinį visoms policijos funkcijoms vykdyti uosto akvatorijoje ir teritorijoje. Taip įkurta vienintelė Lietuvoje Jūrų uosto policija buvo įpareigota prižiūrėti 19 km ilgio teritoriją išilgai Klaipėdos. 1 200 hektarų ploto uosto teritorijoje ši policija buvo įpareigota atlikti nusikaltimų ir teisės pažeidimų prevenciją; saugoti viešąją tvarką; tirti nusikaltimus ir teisėtvarkos pažeidimus, kurių tyrimas nepriskirtas kitų teisės saugos institucijų kompetencijai; toliau tirti įvykius susijusius su pasieniečių sulaikytais asmenimis bei vogtomis mašinomis.

1999-03-31 VR ministro Šedbaro įsakymu buvo atkurta Lietuvos Pasieniečių diena – birželio 29-oji. Siekiant populiarinti pasieniečio profesiją kiekvėliau nuspręsta kasmet vykstančius Pasieniečių dienos minėjimus organizuoti paeiliui kiekviename regione, kuriame yra įsikūrę Valstybės sienos apsaugos tarnybos padaliniai.

1999-06-01 Devintosios vyriausybės ministro pirmininko Rolando Pakso teikimu prezidentas Adamkus, septintuoju VR ministru skyrė nepartinį, VU Teisės fakultete ir SSRS VRM akademijoje studijavusį, buvusį Vilniaus miesto Vyriausiojo

policijos komisariato vyriausiąjį komisarą Česlovą Kazimierą Blažį. Blažio vadovaujama ministerija buvo įpareigota parengti Lietuvos policijos reformos metmenų pataisų bei šiems metmenims įgyvendinti reikalingų teisės aktų projektus.

1999-06-22 Penktuoju Lietuvos policijos generaliniu komisaru tapo buvęs Policijos departamento prie VRM kriminalinės policijos vyriausiasis komisaras ir generalinio komisaro pavaduotojas Visvaldas Račkauskas.

1999-11-05 Dešimtosios vyriausybės vadovo Andriaus Kubiliaus teikimu, prezidentas Adamkus VR ministru paskyrė ankstesnėje vyriausybėje šias pareigas ėjusį Blažį. Jo vadovaujamoje VRM ir toliau turėjo būti vykdoma policijos reorganizacija. Šie pertvarkymai turėjo būti vykdomi atsižvelgiant į Europos policininkų chartijos reikalavimus, kai galiausiai turėjo būti suformuota tokia civilinės policijos struktūra, kurios svarbiausia paskirtis – užtikrinti žmogaus saugumą. Teisėsaugos reformos pagrindinės kryptys: decentralizuoti policiją ir ją integruoti į visuomenę; nustatyti savivaldybių vaidmenį, užtikrinant visuomenės saugumą, bei suderinti policijos ir vietos savivaldos institucijų funkcijas šioje srityje; stiprinti policijos materialinę bazę; griežtinti policijos pareigūnų atranką ir atsakomybę už pažeidimus; didinti operatyvinės veiklos efektyvumą; palaipsniui atsisakyti policijos vykdomųjų komercinių funkcijų; perduoti bausmių vykdymo funkcijas Teisingumo ministerijai, didinti bausmių auklėjamąjį poveikį sukuriant sąlygas nuteistiesiems dirbti visuomenei naudingą darbą, humanizuoti iš praeities paveldėtą įkalinimo ir bausmės atlikimo sistemą, kad būtų realizuota jos paskirtis – sugrąžinti į visuomenę nusikaltusius jos narius; gerinti nusikaltimų prevenciją, ypač daug dėmesio skiriant visuomenės įtraukimui į šį procesą.

2000

2000-06-16 VR ministro Blažio įsakymu prie VRM buvo įsteigta Gyventojų registro tarnyba.

2000-10-17 Prezidentas Adamkus patvirtino Seimo priimtą Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos bei VRM reorganizavimo įstatymą. Pagal šį įstatymą buvo nutarta panaikinti Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministeriją, o jos funkcijas, teises, pareigas ir turtą perduoti reorganizuojamai VRM ir kitoms valstybės institucijoms. Tą pačią dieną LR Seimas priėmė Policijos veiklos įstatymą, kuriuo įgyvendinami minėti policijos reformos principai.

2000-10-30 Vienuoliktosios vyriausybės vadovo Pakso teikimu, prezidentas Adamkus aštuntuoju VR ministru paskyrė VU teisės mokslus baigusį ir VR viceministru iki tol dirbusį Vytautą Markevičių. Tarp svarbesnių darbų VRM buvo įpareigota parengti LR paso (asmens dokumentas kelionėms į užsienį) įstatymo ir LR asmens identifikavimo kortelės (asmens dokumentas valstybės viduje) įstatymo projektus.

2000-11-08 Vyriausybė patvirtino Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos panaikinimo ir VRM reorganizavimo planą. Pagal šį planą iki 2000 m. pabaigos, VRM turėjo būti reorganizuojama į ministeriją, vykdančią valstybės valdymo funkcijas šiose srityse: viešojo saugumo užtikrinimo; valstybės sienos apsaugos; valstybės pagalbos esant ekstremaliai situacijai ir civilinės saugos; migracijų procesų kontrolės; viešojo administravimo ir valstybės valdymo sistemos reformos; vietos savivaldos plėtros; regionų plėtros; valstybės tarnybos sistemos kūrimo bei kitose jos kompetencijai priskirtose srityse.

2001

2001-01-24 Prezidentas Adamkus dekretu šeštuoju Lietuvos policijos generaliniu komisaru paskirtas Vytautas Grigaravičius.

2001-01-29 Vyriausybės nutarimu LR Vyriausybė (vietoj VRM) tampa Policijos departamento prie VRM steigėja. Kartu patvirtinami nauji Policijos departamento nuostatai.

2001-03-05 Pasienio policijos departamentas prie VRM reorganizuotas į Valstybės sienos apsaugos tarnybą prie VRM. Šiuo pertvarkymu siekta tobulinti už valstybės sienos apsaugą atsakingos institucijos veiklos viešąjį administravimą, mažinti valdymo išlaidas, optimizuoti ir modernizuoti jos struktūrą ir funkcijų atlikimą, suformuoti profesionalią, decentralizuotai valdomą, visuomenei suprantamą, efektyviai veikiančią instituciją, orientuotą į LR būsimą narystę ES.

2001-03-14 Vyriausybės nutarimu ketvirtą kartą po nepriklausomybės paskelbimo patvirtinti VRM nuostatai. Svarbiausiais VRM uždaviniais apėmė šešias sritis: visuomenės saugumo, valstybės tarnybos valdymo, viešojo administravimo, regioninės plėtros, vietos savivaldos plėtros ir informatikos.

2001-07-05 Dvyliktosios vyriausybės vadovo Algirdo M. Brazausko teikimu, prezidentas Adamkus devintuoju vidaus reikalų ministru paskyrė Kauno politechnikos instituto Chemijos technologijos fakultetą baigusį bei filosofijos daktaro disertaciją Prahoje apgynusį buvusį LR Seimo narį Juozą Bernatoni.

2002

2002-04-05 Įgyvendinant LR Vyriausybės nutarimą, Mokesčių policijos departamentas prie VRM pertvarkytas į Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą prie VRM. Reorganizuotos tarnybos vadovu paskirtas buvęs Mokesčių policijos departamento prie VRM vyriausiasis komisaras Darius Samuolis.

2002-07-12 VR ministras Bernatonis žiniasklaidai pristatė VRM heraldinį ženklą. Tai pirmasis tokio lygmens institucijos įteisintas, užpatentuotas ir heraldikos komisijos patvirtintas ženklas. Heraldinio ženklo autorė – dizainerė Gintarė Stokonytė.

2002-12-01 Siekiant užtikrinti Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą buvo įsteigtas Valstybės tarnybos departamentas prie VRM. Pirmuoju departamento vadovu buvo paskirtas Osvaldas Šarmavičius.

2002-12-04 Siekiant kuo daugiau žmonių įtraukti į aktyvią kovą su korupcija, VRM įstaigose įvesti telefonai, kuriais gyventojai gavo galimybę anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus.

2002-12-21 Vykdydama LR tarptautinius įsipareigojimus, vyriausybė priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos policijos pareigūnų dalyvavimo Europos Sąjungos policijos misijoje Bosnijoje ir Hercegovinoje“. Šiuo nutarimu VRM buvo įpareigota kitų metų pradžioje vieneriems metams pasiųsti du policijos pareigūnus į Bosniją ir Hercegoviną.

2003

2003-01-01 Lietuvoje įsigaliojo Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas, o kartu pradėti naudoti ir nauji asmens dokumentai – asmens tapatybės kortelės, skirtos naudoti šalies viduje, bei naujo pavyzdžio pasai, skirti išvykoms į užsienio valstybes. Šiuose asmens dokumentuose nebeliko įrašų ar spaudų apie žmogaus gyvenamąją vietą. Duomenys apie šalies gyventojus nuo šiol pradėti kaupti Gyventojų registro tarnyboje prie VRM.

2003-03-28 VR ministras Bernatonis patvirtino Policijos departamento ir Tardymo departamento reorganizavimo planą bei Policijos departamento struktūrą. Pertvarkymus sąlygojo ir jų Baudžiamojo kodekso bei Baudžiamojo proceso kodekso įsigaliojimas. Lietuvos policijos valdymo funkciją nuo šiol turėjo atlikti tik Policijos departamento vadovai, o Kriminalinės policijos biurui ir kitoms specializuotoms įstaigoms turėjo būti paliktos tik darbinės funkcijos. Ne policines funkcijas atliekantys policijos pareigūnai turėjo tapti ne statutiniais valstybės tarnautojais. Tokiais pertvarkymais sutaupytos lėšos turėjo būti skirtos policininkų darbo sąlygoms gerinti.

2003-04-29 Prezidentas Paksas patvirtino LR Vidaus tarnybos statutą. Šis Statutas nustatė vidaus tarnybos principus, VRM valdymo srities statutinį įstaigų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų statusą, priėmimą ir atleidimą iš tarnybos, priėmimą ir mokymąsi vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigose, pareigūnų atsakomybę, paskatinimus, socialines ir kitas garantijas, profesinių sąjungų veiklos vidaus reikalų statutinėse įstaigose ypatybes.

2003-05-12 Prezidentas Paksas, atsižvelgdamas į ministro pirmininko Brazausko teikimą, VR ministru paskyrė ankstesnėje vyriausybėje šias pareigas ėjusį Bulovą.

2003-05-17 Keletas šimtų uniformuotų VR sistemos pareigūnų iš visos Lietuvos piketavo sostinės Nepriklausomybės aikštėje bei prie Vyriausybės rūmų. Pareigūnai reikalavo geresnio finansavimo, didesnių atlyginimų bei socialinių garantijų.

2003-10-31 VR ministras Bulovas ir Europos policijos biuro (Europolo) direktorius Jorgenas Storbeckas pasirašė LR ir Europolo bendradarbiavimo susitarimą, kuriuo įteisinti dvišaliai santykiai kovojant su organizuoju nusikalstamumu bei sprendžiant piliečių saugumo užtikrinimo klausimus. Po metų nuo sutarties pasirašymo Lietuva turėjo tapti Europolo organizacijos nare su visomis pareigomis ir atsakomybe.

2003-11-14 LR VRM paminėjo 85-ąsias įkūrimo metines. Vilniaus Arkikatedroje bazilikoje buvo pašventinta dailininko Arvydo Každailio sukurta VRM vėliava. Pagrindinis šventės akcentas – mokslinė konferencija „Lietuvos valstybės vidaus reikalų tvarkymo istorija“. Konferencijos tikslas – suformuluoti bei aptarti koncepciją, pagal kurią būtų galima parengti monografiją apie Lietuvos valstybės valdymą nuo karaliaus Mindaugo laikų iki dabarties. VRM įsipareigojo globoti tokios monografijos rašymą.

2004

2004-02-18 Patvirtinti Lietuvos policijos antiteroristinių operacijų rinktinės „Aras“ nuostatai. Nuo šiol rinktinė „Aras“ atlieka du pagrindinius uždavinius: vykdo specialiąsias antiteroristines, įkaltų išlaisvinimo ir pavojingų nusikaltėlių sulaikymo operacijas bei neutralizuoja savadarbius sprogstamuosius įtaisus ir karinius sprogmenis, naudojamus teroristiniais ar kriminaliniais tikslais.

2004-05-01 Lietuva kartu su kitomis 9 valstybėmis (Čekija, Estija, Kipru, Latvija, Lenkija, Malta, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija) tapo ES nare. Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie VRM nuo šiol pradėjo saugoti išorinę ES sieną su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi bei Baltarusija. Tuo metu Lietuvos kriminalinės policijos biuro Tarptautinių ryšių valdyboje jau veikė Interpolo, SIRENE (*Supplementary Information Request at the National Entries* – įstaiga, kuriai teko pagrindinė atsakomybė už kiekvieną nacionalinę Šengeno informacinės sistemos sekciją. Tai buvo vienintelė institucija, įgaliota įvesti duomenis į SIS – Šengeno informacinę sistemą.) bei Europolo Lietuvos nacionaliniai skyriai.

2004-05-25 LR Seimas priėmė Bendrojo pagalbos centro (BPC) įstatymą. Įstatyme buvo suformuotas pagrindinis BPC prie VRM uždavinys – užtikrinti atsakymą į pagalbos skambučius ir reagavimą į pagalbos prašymus. Pagal šį įstatymą, o taip pat siekiant atitikti ES šalims iškeltus reikalavimus, Lietuvoje vietoj galiojusių skirtingų pagalbos telefono numerių 01 (priešgaisrinio gelbėjimo), 02 (policijos), 03 (greitosios medicinos pagalbos) pradėjo veikti vieningas numeris 112, skirtas pranešti apie teisės pažeidimą, staiga iškilusią grėsmę gyvybei, sveikatai, saugumui, aplinkai, materialioms, nematerialioms ar kitoms vertybėms, o taip pat, jei reikia, atitinkamoms pagalbos tarnyboms iškviešti.

2004-06-14 Vyriausybė patvirtino naujas vidaus tarnybos pareigūnų tarnybinių uniformų ir skiriamųjų ženklų aprašymą. Pasibaigus senosios uniformos dėvėjimo terminui (per 2-3 metus) VR sistemos pareigūnai turėjo gauti naujo pavyzdžio uniformas. Jos buvo sukurtos atsižvelgiant į Lietuvos ir Vakarų valstybių uniformų tradicijas, stengiantis išlaikyti vienodą visų VR sistemos pareigūnų uniformos stilių. Skirtingos buvo tik uniformų spalvos ir skiriamieji ženklai: Policijos departamento pareigūnams – žalios su mėlynu atspalviu spalvos audinio, Valstybės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos – tamsiai mėlynos spalvos audinio, Valstybės sienos apsaugos tarnybos – tamsiai žalios spalvos audinio, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos – tamsiai mėlynos spalvos audinio, o Vadovybės apsaugos departamento – tamsiai pilkos spalvos audinio uniformos.

2004-12-07 Tryliktosios vyriausybės ministro pirmininko Brazausko teikimu, prezidentas Adamkus dešimtuoju VR ministru paskyrė Kauno technologijos universitete civilinės statybos inžinieriaus specialybę įgijusį bei Kauno Vytauto Didžiojo universitete verslo administravimo magistro studijas baigusį, buvusį Ryšių su visuomene departamento direktorių bei tuometinį Darbo partijos narį Gintarą Joną Furmanavičių.

2005

2005-01-01 Policijos sistemoje dirbo 15 935 darbuotojai, iš jų 12 936 – policijos pareigūnai. Vidutiniškai 100 000 šalies gyventojų teko 376 policijos pareigūnų pareigybės (2000-01-01 – 390). Policijos pareigūnų skaičius, tegul ir pamažu, artėjo prie ES vidurkio – 333. Taip pat išryškėjo tendencija, jog policijos pareigūnės profesiją vis dažniau renkasi moterys: policijos įstaigose tuo metu jau dirbo 2 321 pareigūnė.

2005-03-14 Vyriausybės nutarimu buvo patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM nuostatai.

2005-05-17 pasirašyta trišalė sutartis tarp VRM, Mykolo Romerio universiteto ir Policijos departamento prie VRM dėl bendradarbiavimo rengiant policijos pareigūnus pagal neuniversitetinių ir universitetinių studijų programas. Šia sutartimi turėjo būti sudarytos sąlygos asmenims, įgijusiems bazinį profesinį pasirengimą VRM Klaipėdos policijos mokykloje ir Mykolo Romerio universiteto Kauno policijos fakultete, tęsti mokymąsi pagal neuniversitetinių studijų programą, o ją baigus – tęsti mokymąsi universitete organizuojamose universitetinėse studijose.

2005-09-29 Vilniuje, prie Policijos departamento pastato (Saltoniškių g.) buvo iškilmingai atidengtas monumentas žuvusiems policijos pareigūnams.

2006

2006-01-01 Remiantis vyriausybės nutarimu bei VR ministro ir krašto apsaugos ministrų įsakymais, VRM Vidaus tarnybos II pulkas iš Krašto apsaugos savanorių pajėgų perėmė valstybinės įmonės Tarptautinio Vilniaus oro uosto apsaugą.

2006-07-18 Keturioliktos Vyriausybės ministro pirmininko Gedimino Kirkilo teikimu, Prezidentas Adamkus vienuoliktuoju VR ministru paskyrė teisininką, Liberalų ir centro sąjungos narį bei parlamentarą Raimondą Šukį. Greta kitų dalykų VRM buvo įpareigota vykdyti policijos priartinimo prie visuomenės programą, prioritetą teikiant ne administracinėms ir baudžiamosioms priemonėms, o socialinių paslaugų ir prevencijos funkcijų įgyvendinimui.

2006-09-19 Seimas priėmė Viešojo saugumo tarnybos įstatymą. Šiame įstatyme buvo nusakyta ir Viešosios saugumo tarnybos prie LR VRM paskirtis – atkurti bei užtikrinti viešąją tvarką ypatingų ir ekstremalių situacijų atvejais; pagal savo kompetenciją likviduoti pavojus žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui ypatingų ir ekstremalių situacijų atvejais; užtikrinti

sulaikytųjų, suimtųjų ir nuteistųjų konvojavimo organizavimą ir vykdymą; užtikrinti svarbių valstybės objektų apsaugą; atlikti asmenų paiešką; sustiprinti Lietuvos policiją, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie VRM, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM, Vadovybės apsaugos departamento prie VRM, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie VRM pajėgas ir padėti šioms institucijoms įgyvendinant pavestas funkcijas; ginti valstybę karo atveju; atlikti įstatymų Tarnybai pavestus uždavinius.

2006-10-23 VR ministras Šukys apskritojo stalo diskusijai sukvietė patirtimi pasidalinti galinčius, anksčiau šias pareigas ėjusius VR ministrus – Misiukonį, Vaitekūną, Bulovą, Žiemelį, Blažį, Šedbarą ir Furmanavičių. Apžvelgdamas 100 dienų vadovavimo patirtį, ministras išskyrė keturis VR sistemai svarbius darbus – išliejimas į Šengeno erdvę, pertvarkos policijos sistemoje bei valstybės tarnyboje, valstybės tarnautojų ir ypač statutinių atlyginimais bei vidaus tarnybos pulkų reorganizavimas. Apskritojo stalo diskusija baigėsi buvusių VR ministrų išsakyta viltimi, jog nuostata ne kaltinti pirmtakus dėl nepadarytų darbų, o tartis su jais, kaip tuos darbus greičiau ir geriau padaryti, taps tradicija, kurią nuo šiol turėjo puoseklėti suburtas buvusių VR ministrų klubas.

2007

2007-03-14 LR Vyriausybė pritarė VRM parengtai Vidinės savivaldybių decentralizacijos koncepcijai. Šios koncepcijos tikslas – kelerių metų laikotarpiu savivaldybėms ir seniūnijoms suteikti daugiau apsisprendimo laisvės pertvarkant vietos savivaldos sistemą, ypač seniūnijų veiklą, didinti seniūnijų ir seniūnų veiklos ūkinį ir finansinį savarankiškumą, sudaryti sąlygas skatinti gyvenamųjų vietovių bendruomenes ir jų atstovus aktyviai dalyvauti savivaldybių sprendimų priėmimo procese.

2007-04-01 LR VRM specialiosios parengties Vidaus tarnybos I ir II pulkai reorganizuoti į vieningą Viešojo saugumo tarnybą. Jos pajėgos turėjo būti naudojamos viešajai tvarkai ir saugumui užtikrinti tik ypatingų ir ekstremalių situacijų atvejais. Viešojo saugumo tarnybą nuo šiol turėjo sudaryti centrinis aparatas (administracija) ir du daliniai – Vilniuje ir Kaune, kur įkurta ir centrinė būstinė. Ministro Šukio įsakymu, tarnybos vadu buvo paskirtas 15 metų Vidaus tarnybos I pulkui vadovavęs pulkininkas Sergejus Madalovas.

2007-04-27 Estijoje kilus riaušėms dėl Bronzinio kareivio paminklo demontavimo, Estijos VR ministras Juri Pihlis kreipėsi į Lietuvos VR ministrą Šukį, prašydamas suteikti Estijai pagalbą. Gavęs premjero Kirkilo pritarimą, ministras nurodė išsiųsti Estijai Viešojo saugumo tarnybos, Policijos departamento bei Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnų grupes, skirtas viešajai tvarkai užtikrinti riaušių ir kitų ekstremalių situacijų metu.

2007-09-01 VRM pastangomis Lietuva prisijungė prie Šengeno informacinės sistemos ir teisėsaugos institucijos, turinčios teisę vykdyti duomenų paiešką ir įvesti duomenis į ją. Lietuvos pasienyje atvykstančiųjų asmenų duomenys imti tikrinti ir Šengeno informacinėje sistemoje.

2007-10-22 Pirmą kartą surengtos VRM pavaldžių institucijų – Viešojo saugumo tarnybos, Policijos departamento ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos koordinacinės pratybos. Kaune vykusių pratybų tikslas – tobulinti VRM pavaldžių institucijų veiksmus ir reagavimo tvarką masinių riaušių metu, sulaikant ginkluotas nusikaltėlių grupes bei Rusijos piliečių supaprastinto tranzito per Lietuvą tvarkos pažeidėjus.

2007-11-16 Prezidentas Adamkus, atsižvelgdamas į ministro pirmininko Kirkilo teikimą, priėmė VR ministro Raimondo Šukio atsistatydinimą. Prezidento dekretas turėjo įsigalioti nuo gruodžio 10 d.

2007-11-23 Prezidentas Adamkus, remdamasis Policijos veiklos įstatymu bei vyriausybės teikimu, iš policijos generalinio komisaro pareigų atleido Vytautą Grigaravičių. Ir ministro, ir generalinio komisaro, nors ir netiesiogiai, buvo siejami su skaudžia nelaimė, kai Aleksandrijos kaime policijos pareigūnui sukėlus avariją žuvo trys vaikai.

2007-12-07 Briuselyje vykstančioje ES Teisingumo ir vidaus reikalų ministrų taryboje buvo priimtas Lietuvai itin svarbus sprendimas – ji tapo Šengeno erdvės nare. Europos Komisijos viceprezidentas Franco Fratinni asmeniškai padėjo Lietuvai ir jos VR ministrui už indėlį siekiant kuo greitesnės Šengeno erdvės plėtos.

2007-12-10 Laikinais eiti VR ministro pareigas, kol bus paskirtas naujas ministras, ministro pirmininko Kirkilo teikimu prezidentas Adamkus patikėjo susisiekimo ministrui Algirdui Butkevičiui.

2007-12-17 Prezidentas Adamkus dvyliktoju VR ministru patvirtino matematikos mokslų daktarą, docentą ir buvusį VR viceministrą Regimantą Čiupailą. Jo vadovaujama ministerija tęsė veiklą viešojo saugumo, viešojo administravimo, regioninės politikos, informacinės visuomenės plėtos bei migracijos kryptimis.

2007-12-21 Lietuva kartu su kitomis aštuoniomis ES valstybėmis (Čekija, Estija, Latvija, Lenkija, Malta, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija) tapo pilnateise Šengeno erdvės nare. LR VRM pareigūnai nuo šiol nebevykdo pasienio tikrinimų rė sausumos sienų su Lenkija bei Latvija.

2008

2008-01-11 Prezidentas Adamkus pasirašė dekretą, kuriuo septintuoju Lietuvos policijos generaliniu komisaru penkerių metų kadencijai paskyrė Vizgirdą Telyčėną.

2008-02-06 Siekiant racionaliau naudoti VR sistemai iš valstybės biudžeto skirtas lėšas ir operatyviau organizuoti policijos darbą, taip pat padidinti atlyginimus policijos pareigūnams, nutarta pradėti teritorinių policijos įstaigų pertvarkymą, pagal kurį policijos valdymas turėjo būti organizuojamas dešimties apskričių pagrindu. Visi kiti 49 teritoriniai komisariatai ir policijos nuovados turėjo tapti apskričių policijos komisariatų padaliniais.

2008-03-05 LR policijos sistemoje stigo 1 310 policijos pareigūnų, o 1 046 pareigūnai buvo sulaukę pensinio amžiaus. Policijos generalinis komisaras Telyčėnas, atsižvelgdamas į policijos personalo kaitą, kuri per pastaruosius metus buvo pasiekusi daugiau nei 10 %, nurodė atlikti tyrimą, kuris padėtų nustatyti priežastis, skatinančias pareigūnus palikti tarnybą.

2008-03-30 Lietuva žengė paskutinį žingsnį galutinai įsiliedama į Šengeno erdvę – nuo šiol Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie VRM pareigūnai oro uostuose nebetikrina į Šengeno šalis skrendančių ar iš jų atvykusių keleivių dokumentų.

2008-06-19 VRM parengti Policijos veiklos įstatymo ir Vidaus tarnybos statuto kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymų projektai sulaukė vyriausybės pritarimo. Įgyvendinant įstatymines pataisas iš esmės turi būti reformuotas policijos įstaigų valdymas. Žemesnės pakopos policijos komisariatai jiems pavestas funkcijas ilgainiui turi pradėti vykdyti savivaldybių teritorijose, o policijos nuovados – seniūnijos ar kelių seniūnijų teritorijose. Naujomis įstatyminėmis nuostatomis pirmą kartą numatyta tiksliai nustatyti ir pareigūnų atrankos į vadovų postus principus, o skiriamiesiems policijos įstaigų vadovams apibrėžta penkerių metų kadencija. Vidaus tarnybos statuto pakeitimais siekiama reglamentuoti rotacijos taikymą VR sistemos pareigūnams bei numatyti jiems socialines garantijas.

2008-07-15 LR Seimas pritarė Policijos veiklos įstatymo ir Vidaus tarnybos statuto pataisoms, leidžiančioms nuo spalio 1 d. įgyvendinti Policijos sistemos plėtros programą.

2008-09-04 LR Vyriausybė patvirtino VRM parengtą Bendrojo pagalbos telefono numerio 112 paslaugų infrastruktūros plėtros programą. Įgyvendinus šią programą bus įkurti 4 regioniniai padaliniai Vilniuje, Alytuje, Šiauliuose ir Klaipėdoje.

2008-10-01 Įvykdyta Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos reorganizacija. Rajonų priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos buvo prijungtos prie apskričių priešgaisrinių gelbėjimo valdybų, o šios įgijo didesnę savarankiškumą.